

Causa: Abeles Zemánek z Toczniku

V lednu 1996 jsem nastoupil na Točnick a Žebrák jako kastelán.

Foto: hrad Točnick v zimě

V té době jsem čtyři dny v týdnu ještě učil na Gymnáziu Jana Keplera v Praze a od pátku ráno do neděle jsem býval na Točniku. V neděli po službě jsem chodíval na vlak do Praskoles. Jednou se stalo, že mi vlak ujel, a tak jsem si udělal procházku na nedaleký židovský hřbitov vedle Otmíčské hory.

Foto: židovský hřbitov Praskolesích

Hned za rozpadlou hřbitovní zdí mne zastavil náhrobek s těmito jmény:

Foto: náhrobek Abelesů Zemánků

a sympatickým nápisem: „Zde odpočívá naše drahá mamá paní Arnoštka Abelesová z Tlustice 29.6. 1887 až 13.8. 1948 a Josef Abeles 1.4. 1877 až 9.5. 1950. Spi sladce naše drahá mámo. Nikdy Tebe nezapomeneme. Táta a děti“
A v druhé polovině náhrobku stálo:

Foto:náhrobek 2. polovina

**“Karel Zemánek, narozen 23.1. 1905, Eleonora Zemánková, rozená Abelesová, narozená 1.12. 1907, Evička Zemánková, narozená 11.3. 1939, Arnošt Ábeles, narozen 20.3. 1917“
A v sloupku „in memoriam“**

Dost mne zaujalo, že ryze české jméno Zemánek bylo na náhrobku rodiny Abelesových. O to více, že u zdi hřbitova jsem objevil starý náhrobní kámen s židovskou hvězdou s nápisem Adolf Zemánek, zemřel 1931.

Foto: náhrobní kámen Adolfa Zemánka

To byla nadlouho první stopa.

Uplynula celá léta a jednoho dne jsem si povídal s paní Nezbedovou z Točníka.

Foto: paní Nezbedová se mnou

Ta se mě mezi řečí zeptala, zda nevím, proč se jejich domu čp.6 v Točníku říká „Židovna“. Opět mne to zaujalo, a o to víc, že v průvodcích a knihách se žádné židovské osídlení nezmiňuje.

Foto: dům čp.6 v Točníku , Židovna zvaný

V berounském archívu jsem pak objevil strojepis pana Františka Nedbala z Hořovic napsaný roku 1986 „O židech v Hořovicích a okolí“. V něm jsem našel zmínku o rodině zubního technika Karla Zemánka, která bydlela ve Zbiroze na náměstí čp. 122.

Foto: dům čp.122 na náměstí ve Zbiroze

Nebyli na tom nejlépe, a tak často pěšky navštěvovali rodiče manželky Eleonory Abelesové v Tlustici čp. 4, kteří zde měli statek o 32 ha pozemků.

Foto: dům čp.4 v Tlustici

Čtyři dny před příchodem Němců do Čech 11.3. 1939 se Zemánkům narodila dcera Evička, „prý krásná jako panenka“, praví pan Nedbal ve své práci.

Doba se však prudce změnila a najednou bylo vše jinak. Pásky z hvězdou, zákaz zábav a kulturních návštěv, nákupy jen v určité hodiny, veřejný posměch a stud z něj (což bylo vždycky trochu).

Foto: dobový vtíp, židovská karikatura

A pak přišel holocaust-transport, Terezín a brzy bez návratu Osvětim, a tak se nedivme, že celou rodinu Zemánkovu najdeme na pomníku válečným obětem ve Zbirohu společně s ostatními oběti.

Foto: pomník zbirožský

Pátrání po místním názvu „Židovna“ mne přivedlo do archivu v Praze, kde jsem po úmorné práci našel točnické židovské osídlení až k roku 1786. V tomto roce se do Točniku přistěhovala rodina Jakoba Ábelese z Lochovic a usadila se v domě paní Nezbedové. Žili tam až do roku 1876, kdy koupili statek v Tlustici čp. 4. Při tomto pátrání jsem si vytvořil pracovní verzi rodokmenu Abelesů z Točníka do roku

1767. Celá situace se komplikovala také tím, že jsem narazil na souběžný rod Ábelesů, který žil v Točníku čp.13, dnes u Filousů, v tzv. Brandweinhausu (Palírně).

Foto: dům v Točníku čp.13

... a krátce i v Točník čp. 2 a 3. Uděláme-li rekapitulaci bydlíšť Židů v Točníku, jsou to tedy tato:

*Foto: dům v Točníku čp.6 „U Nezbedů“
dům v Točníku čp.13 „U Thierlů-Filousů“
dům v Točníku čp.3 „Hoferna“ krátce
dům v Točníku čp.2 „Kocanda“ krátce*

*Jáchym Abeles s rodinou a Zuckermannovi
Herman Abeles s rodinou
Susslandovi ze Strašnic
Fischlovi z Tachlovic a Abelesovi z čp.13*

V archívu jsem se také podíval odkud pocházeli Zemánkovi, kteří se dvěma možná třemi sňatky na přelomu 19. a 20. století spříznili s Abelesovými. Již k roku 1842 jejich rodinu nalezneme poblíž Kolína ve vesničce Ohaře čp. 47 a 23. Mamá na náhrobku Abelesů z praskoleského židovského hřbitova se za svobodna jmenovala Arnoštka Zemánková z Ohaře u Kolína a otcem jejím byl Adolf Zemánek z vedlejšího náhrobku.

Sňatky byli Abelesovi navíc spříznění s žebráckou židovskou rodinou Hechtových a radnickou Popperových.

Rodina Abelesová přečkala holocaust proto, že část rodiny patřila do smíšeného manželství (rodina Štíhova z Žebráku) a taky díky žebráckému děkanovi Volmanovi a řediteli žebrácké školy panovi Vošahlíkovi. Židovská část rodiny na tom byla podstatně hůř.

Jedna větev rodu žije pod novým příjmením v Austrálii, jiná ve Venezuele a jiná v Argentině. Jednu z větví jsem našel pod tímto novým příjmením i na Hořovicku a Kladensku a navštívil jsem ji.

Do rodu točnických Abelesů patří také princezna Bosana s dlouhým nosem z filmové pohádky „Tři veteráni“ Vida Neuwirthová, která se věnuje práci v pražské židovské obci (např. Mišpacha aj) a hraje a režiruje v Divadle V Celetné.

I po dvaceti letech ji podle úsměvu a očí poznávají...

Vida Neuw

Loutkoherečka v Praze. Hrála v Fantastika a divoboru a polé pro cestovní. Je všadná, m

Je t
oslov
s dlo
jsem
prota

V

chla
vše:
bratř
pro
m
„J

Jak

Nic
ryba
vš
19

v
n
P
vš
př
H

Hrav

Ch
m
v
j
a

A tak causa Abeles Zemánek z Toczniku, která měla dva původní podněty (společný náhrobek Abelesů a Zemáneků v Praskolesích a „Židovnu“ paní Nezbedové z Točnicku) spojila všechny zúčastněné do jednoho kruhu, který „už o sobě ví“ a umožnila trvale zpracovat židovské osídlení v Točniku.

Děkuji tímto rodu Abelesů, že je a že mi umožnil tento prožitek.

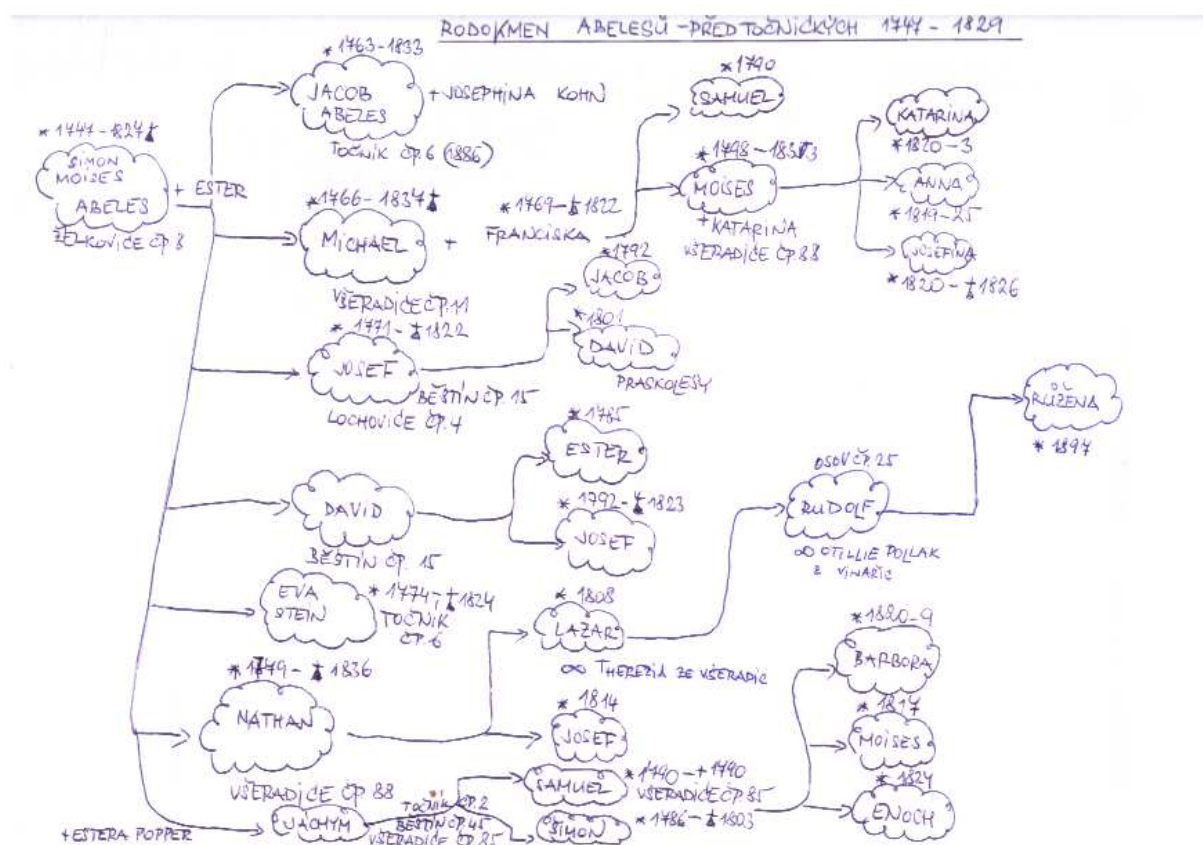
Kopie tohoto místního židovského dobrozdání i s rodokmenem do roku 1945, budiž dána rodině Abelesových, vložena v točnickou kroniku obecní, zaslána na vědomí Muzeu Českého krasu v Berouně, Městskému muzeu ve Zbirohu, Židovskému muzeu v Praze, Archivu NPÚ v Sabinově ulici a staniž se zároveň součástí archívu vinglrealistů a jejich mazikongresu.

Děkujeme za pozornost...a těšíme se příště.

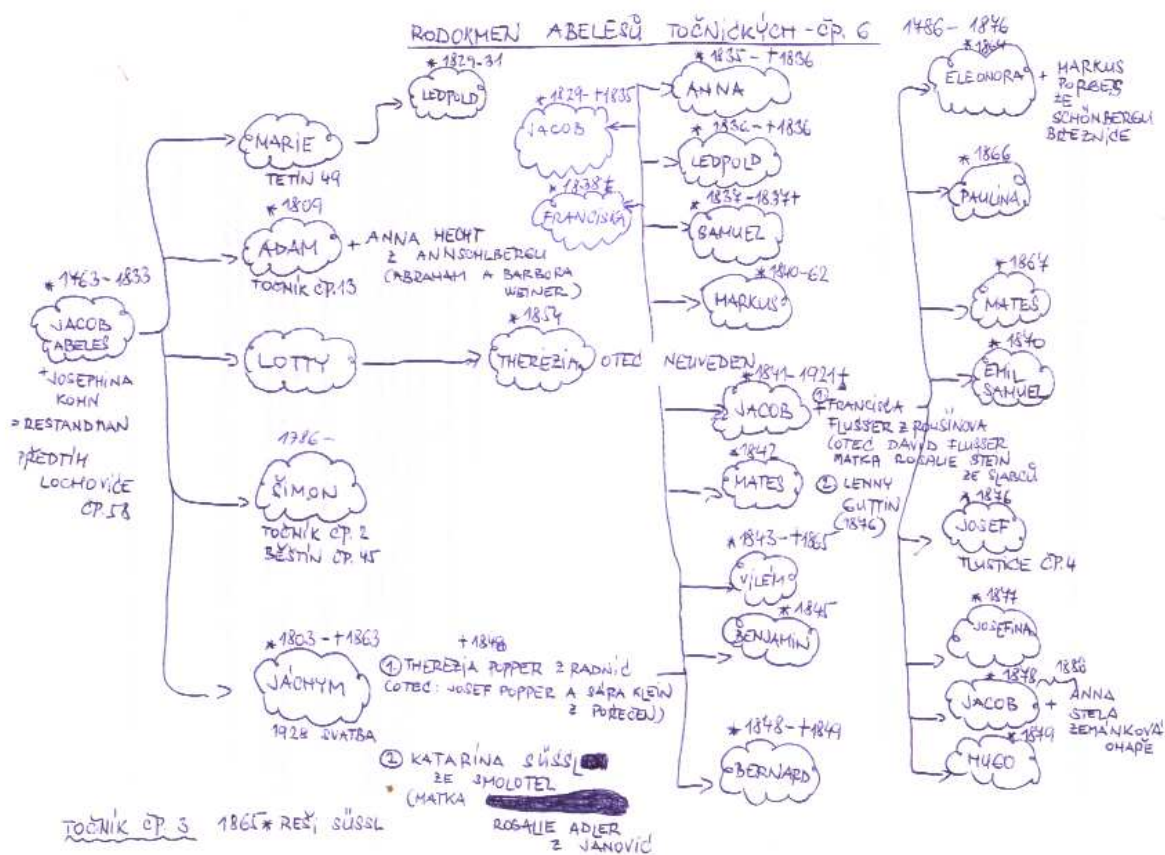
Petr Zemánek

- Příloha:**
- 1) částečný rodokmen předtočnické rodiny Abelesů
 - 2) rodokmen rodiny Abelesů-Točnick čp.6
 - 3) rodokmen části rodiny Abelesů usadlých v Točniku čp.13
 - 4) rodokmen tlustických Abelesů do roku holocaustu
 - 5) rodinná fotografie z roku 1938

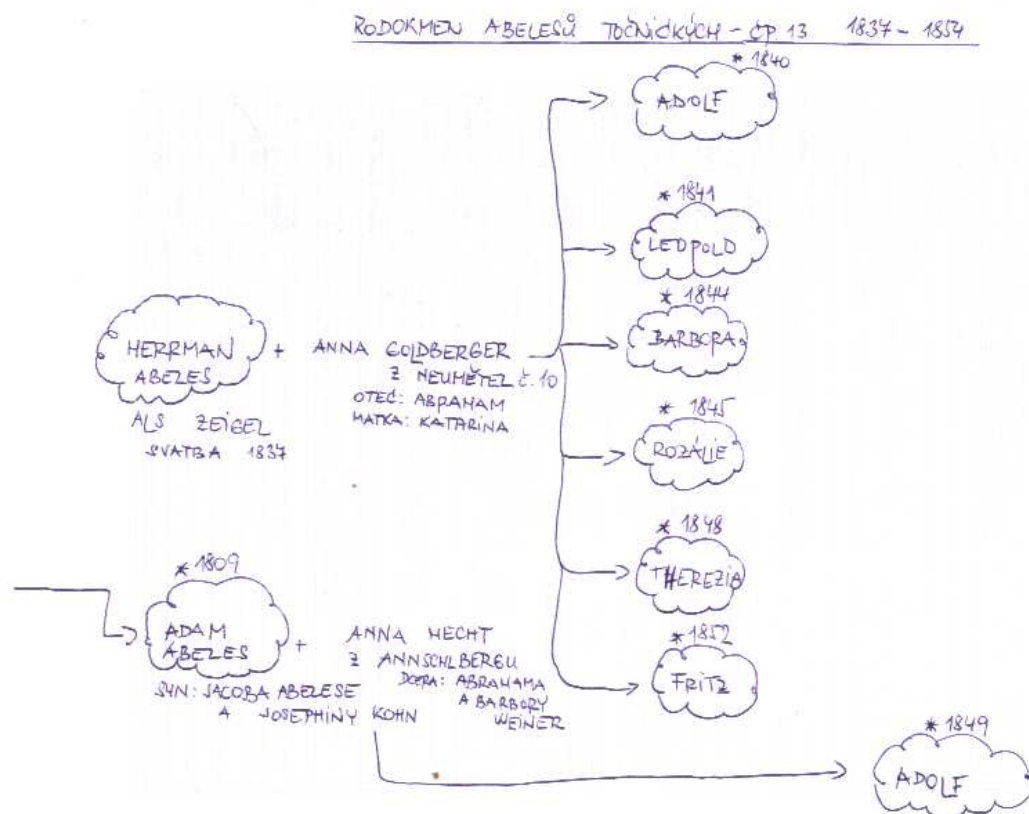
Ad1)

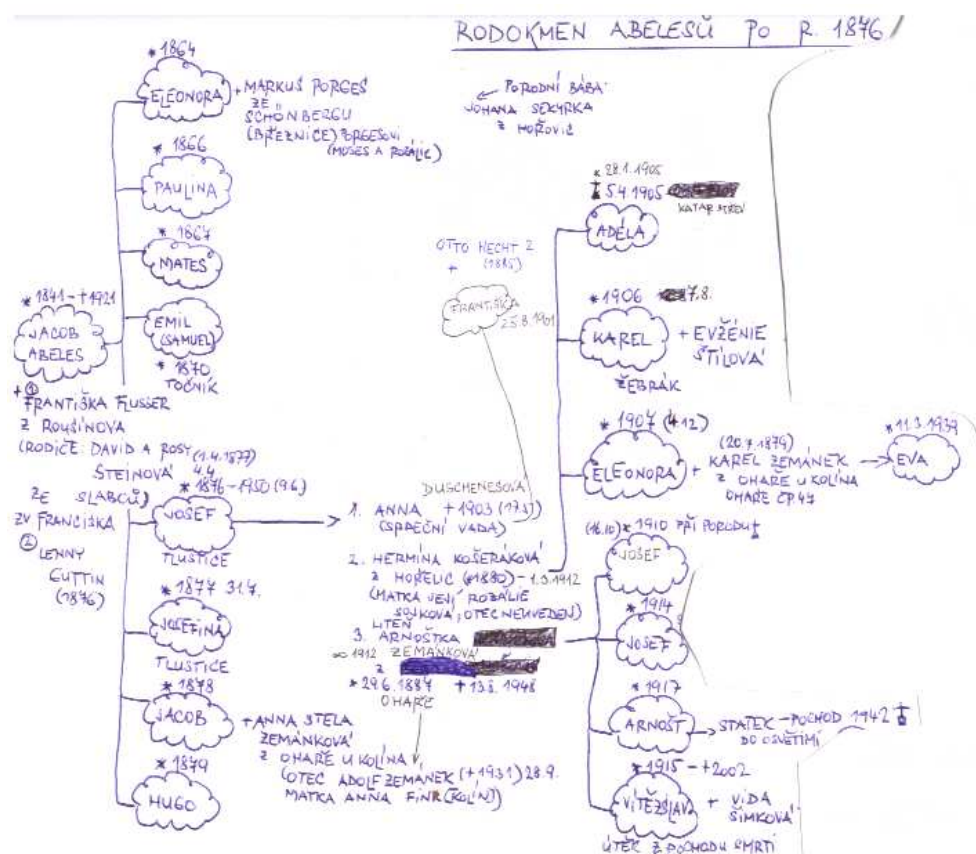
Ad 2)

Ad 3)

Ad 4)

Ad 5)

